

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Dato: 19.08.2015
Deres ref.: 15/1643
Vår ref.: 15/02048

Besøksadresse: Gimlemoen 25A, Kristiansand
Direkte tlf: 38141168

Saksbehandler: Greta Hilding

Greta.hilding@uia.no

Forslag til endring av universitets- og høyskoleloven og egenbetalingsforskriften - høringsuttalelse

Vi viser til høringsbrev dat. 20.04.2015. Universitetet i Agder har følgende kommentarer til de foreslåtte endringene i lov om universiteter og høyskoler (uhl) og egenbetalingsforskriften:

2. Nasjonale deksamener – uhl § 3-2

Utgangspunktet i lov om universiteter og høyskoler er at den enkelte institusjon har faglig frihet til å fastsette innholdet i undervisningen. Den faglige friheten er begrenset av bl.a. nasjonale rammeplaner. Til nå har de nasjonale rammeplanene gitt den enkelte institusjon en viss frihet til å bestemme struktur og innhold i utdanningene. Denne friheten vil kunne bli sterkt begrenset innen de aktuelle utdanningene, avhengig av omfanget av nasjonale deksamener. Vi anser det som svært betenkelig at institusjonene skal kunne pålegges en slik grad av detaljstyring av enkelte utdanninger som det nå legges opp til. UiA har tidligere uttalt seg om foreslåtte endringer i forskrifter om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene, sykepleierutdanning og bachelorutdanning i regnskap og revisjon vedr. nasjonale deksamener. Det ble her pekt på en rekke uheldige faglige og administrative konsekvenser, bl.a. at økt standardisering av innhold vil kunne gå på bekostning av en ønsket profilering ut fra den enkelte institusjons faglige styrker, og at utdanningene blir mindre dynamiske fordi institusjonene ikke uten videre vil kunne gjøre endringer i det faglige innholdet på egen hånd.

UiA er uenig i forslag til ny § 3-2 tredje ledd. Det vises for øvrig til vår tidligere høringsuttalelse vedr. foreslåtte endringer i forskrifter om rammeplaner.

4. Krav om lovlig opphold som vilkår for studierett – uhl § 3-6

Det er foreslått følgende ny § 3-6 åttende ledd:

For å få studierett må studenten ha lovlig opphold i Norge. Institusjoner under denne lov kan hente opplysninger om oppholdsstatus fra utlendingsmyndighetene.

På side 7 i høringsbrevet gis følgende definisjon av studierett: «Med studierett menes rett til å få opptak (vår understrekning) ved en utdanningsinstitusjon, og dermed få rett til å følge lukkede forelesninger, kurs og seminarer og til å gå opp til eksamen.» Denne formuleringen kan forstås slik at det må kontrolleres om søkere har lovlig oppholdstillatelse før institusjonene kan sende ut tilbud om opptak. En slik forståelse av begrepet studierett vil gjøre opptak av internasjonale studenter nærmest umulig. Normalt forstås studierett som retten til å følge lukket undervisning og å gå opp til eksamen, og denne retten inntreffer når en person har fått opptak og er registrert som student. En

slik tolking vil innebære at kontroll av lovlig oppholdstillatelse kun vil gjelde registrerte studenter, og ikke alle søkere. Vi antar at det er sistnevnte tolkning som skal legges til grunn.

Forutsatt at studierett ikke forstås som rett til å få opptak men rett til å være registrert student, vil det likevel være behov for avklaringer m.h.t. hvilke grupper av studenter som skal kontrolleres. Det er for det første behov for å avklare om krav om lovlig opphold også skal gjelde personer som tas opp til enkeltemner, eller om dette kun gjelder de som tas opp til studier av et visst omfang. Videre bør det avklares om kravet også gjelder ph.d.-kandidater. De fleste ph.d.-kandidater tilsettes i stipendiatstillinger og vil måtte søke om arbeidsstillatelse i forbindelse med ansettelsesprosessen. Noen få utenlandske ph.d.-kandidater kan imidlertid ha annen finansiering, og tilsettes ikke i stipendiatstillinger. Vi antar at krav om lovlig opphold i Norge også vil gjelde eventuelle slike ph.d.-kandidater.

Det framgår av høringsnotatet at dersom en utdanningsinstitusjon er i tvil om en student har lovlig opphold, må institusjonen ta kontakt med utlendingsmyndighetene for å få en avklaring. Med dagens søknadsrutiner har imidlertid ikke alltid utdanningsinstitusjonene tilstrekkelige opplysninger om den enkelte søker/student til å kunne vurdere om det er behov for å kontrollere om vedkommende har lovlig opphold. Eksempelvis er det søkerne selv som oppgir statsborgerskap, denne opplysningen kan ikke institusjonene kontrollere. En søker som uriktig oppgir å ha norsk statsborgerskap vil dermed ikke nødvendigvis bli fanget opp.

Videre er det behov for avklaring m.h.t. hvor ofte og hvor lenge institusjonene skal sjekke at vilkåret om lovlig opphold er oppfylt. Vi vil spesielt peke på at en del utenlandske studenter ikke blir ferdige med sine studier i løpet av den tiden de har oppholdstillatelse, men reiser tilbake til sine hjemland og ønsker å fullføre studiene derfra. Dette gjelder særlig ph.d.-kandidater, men kan også gjelde utenlandske studenter på bachelor- og masternivå. Hvordan skal et evt. krav om oppholdstillatelse håndteres i slike tilfelle?

En problemstilling som ikke nevnes i høringsbrevet gjelder nettstudier. UiA har et masterprogram i global utvikling og samfunnsplanlegging, der den ene spesialiseringen er nettbasert og det tas opp studenter fra samarbeidsinstitusjoner i Sør. Disse studentene oppholder seg ikke i Norge bortsett fra på en 2-ukers samling, og vil ikke ha lovlig opphold i Norge, eller behov for dette. Tilsvarende problemstilling kan være aktuell for deltakere på MOOCs tilbudt av norske institusjoner. UiA tilbyr også et sommerstudium i Europeisk integrasjon som undervises på engelsk og har deltakere fra ulike land. Loven bør ta høyde for studenter på denne type studier.

Som det framgår over, ser UiA en rekke utfordringer ved håndhevingen av et krav om lovlig opphold som vilkår for studierett, og mener det er behov for ytterligere utredning før en eventuell lovendring vedtas.

5. Beregning av tjenestetid for stipendiater – uhl § 6-4

UiA finner det formålstjenlig å forskrifts-fastsette at doktorgradsutdanningen ikke skal medregnes som tjenestetid i forhold til tjenestemannslovens §§ 9 og 10 og støtter således de forslåtte endringer i § 6-4.

UiA registrerer at det i høringsnotatet forutsettes at stipendiater er ansatt i åremålsstillinger jfr. uhl § 6-4 første ledd litra g. I denne sammenheng bemerkes at stipendiater ved UiA ikke er

ansatt i åremål, men i en midlertidig utdanningsstilling jfr. tjenestemannsloven § 3 annet ledd litra e. Det forutsettes at de foreslåtte endringer gjelder likt også for stipendiater ansatt med hjemmel i tjenestemannsloven § 3 annet ledd litra e, og at dette klart fremkommer av ny ordlyd.

Vi gjør i denne sammenheng oppmerksom på opplæringslova § 4-2 (2), der det framgår at lærlinger er arbeidstakere, med rettigheter og plikter som følger av lover og tariffavtaler. Dersom det forskriftsfestes at doktorgradsutdanning ikke skal regnes som tjenestetid, vil situasjonen for lærlinger dermed være annerledes enn for stipendiater m.h.t. oppsigelsesvern. Vi ber departementet vurdere om det er behov for å harmonisere reglene for de to gruppene.

6. Endring av egenbetalingsforskriften – innføring av krav om egen PC for studenter

UiA støtter forslaget om at institusjonene gis adgang til å kreve at studenter har PC eller annen bærbar datamaskin. Ikke alle bærbare datamaskiner vil imidlertid være egnet til bruk i studiene. Eksempelvis kan foreløpig ikke nettbrett brukes ved digital eksamen. Det foreslås derfor at egenbetalingsforskriften § 3-3 (1) også gir institusjonene hjemmel for å fastsette krav til enheter som skal kunne benyttes.

Med hilsen

* Torunn Lauvdal
Rektor
Tor A. Agedal
Universitetsdirektør

